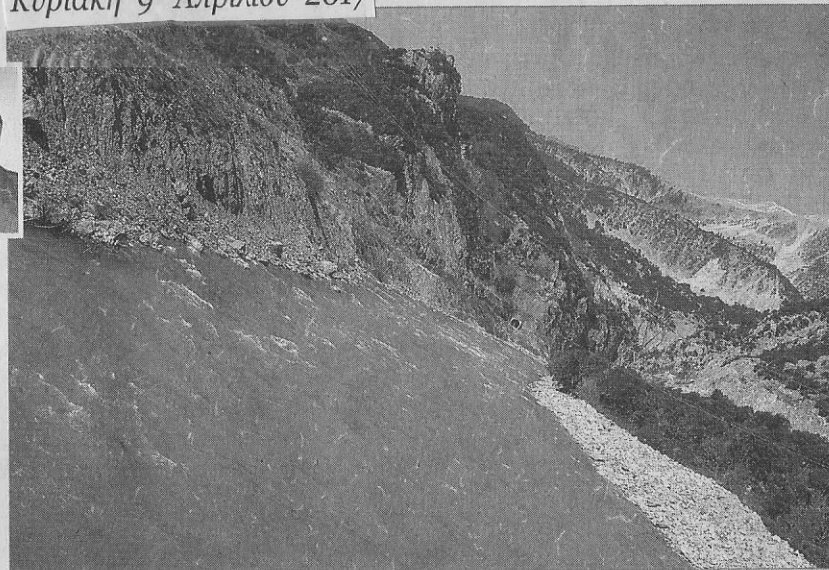

Αχελώος: Η μοναδική λύση για ύδρευση της Θεσσαλίας

Του Ιπποκράτη Εξάρχου

Κυριακή 9 Απριλίου 2017

Αφορμή για το παρόν άρθρο αποτέλεσε η είδηση μέσω της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ότι: "Το Κοινοβούλιο της Σλοβενίας ψήφισε τροπολογία του Συντάγματος για δικαίωμα όλων των πολιτών στο πόσιμο νερό". Είναι η πρώτη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που το κατοχυρώνει και συνταγματικά, καθώς το νερό θα γίνει σταδιακά το πιο πολύτιμο αγαθό στο μέλλον, ως ανεπαρκές.

Σήμερα δυστυχώς οι περισσότεροι κάτοικοι του πεδινού και πολυπληθέστερου τμήματος της Θεσσαλίας πίνουν νερό από βαθιές γεωτρήσεις. Νερό που διηθείται στα υπόγεια στρώματα του εδάφους μετά από βροχές, ή από τον Πηνειό και τους παραποτάμους του, παρσύροντας στη διαδρομή του σωρεία αλάτων. Τα οποία άλατα αλλοιώνουν τη γεύση του και το καθιστούν μη ευχάριστο, σε αντίθεση με τη γεύση του νερού από πηγές του βουνού. Επί πλέον σε μερικές περιοχές το νερό των γεωτρήσεων του κάμπου [όπως στον άξονα Λάρισας -Φαρσάλων και Λάρισας-Βόλου], έχει ήδη εμπλουτισθεί λόγω διήθησης λιπασμάτων, με νιτρικά ή άλλα επικίνδυνα για την υγεία μας άλατα. Για να μην δε επιβαρυνθεί περισσότερο το

χές. Ξαφνιασμένοι τότε οι Λαρισαίοι έτρεχαν με δοχεία στα γύρω χωριά για να εξασφαλίσουν λίγο νερό. Γεγονός που έζησε και ο υποφαινόμενος. Ουδμία πρόβλεψη είχε γίνει μέχρι τότε και η ΔΕΥΑΛ άρχισε βιαστικά να ανορύσσει τις πρώτες γεωτρήσεις προς Γιάννουλη και Δένδρα. Για να μην βρεθούμε λοιπόν στο μέλλον σε μία παρόμοια κατάσταση, καλό θα ήταν να σκεφτόμαστε από τώρα εναλλακτικές λύσεις.

περιοχή Πλατανουλίων με τον ήδη λειτουργούντα σήμερα αγωγό, [Φ900 και Φ800, μήκους 18χλμ.], που μεταφέρει νερό στην πόλη της Λάρισας από τις 5 γεωτρήσεις των Πλατανουλίων. Ενώ ο δεύτερος προς Βόλο θα έχει μήκος περίπου 110 χλμ. Έχοντας υπόψη την μέση κλίση του εδάφους που θα ακολουθήσουν, αλλά και την αναγκαία παροχή νερού που θα μεταφέρουν [ήτοι 1,4 και 1,1 Μ3/SEC για την ύδρευση 600.000 κατοίκων της Θεσσαλίας με 350 λίτρα

νομικής κρίσης και των αντιδράσεων διαφόρων κοινωνικών φορέων, αλλά για πρώτη φορά και λόγω αλλαγής της πολιτικής βούλησης, ιδιαίτερα ως προς το σκέλος μεταφοράς νερού στην Θεσσαλία παρ' ότι έχει ήδη προχωρήσει η διάνοιξη της πολυδάπανης σήραγγας μήκους 18 χλμ. μέχρι τη Δρακότρυπα.

- Αλλά το θέμα της άρδευσης του Θεσσαλικού κάμπου δεν είναι καθόλου αμελητέο. Γιατί οι ποτιστικές καλλιέργειες αποδίδουν σχεδόν 5/πλάσιο ακαθάριστο εισόδημα έναντι των ξηρικών. Οι δε γεωργοί μας έχουν ήδη από ετών προβεί σε ανορύξεις δεκάδων χιλιάδων γεωτρήσεων που τα βάθη τους ξεπερνούν συνήθως τα 100 ή και τα 200 μέτρα. Δηλαδή κάτω και από το επίπεδο της θάλασσας. Με συνέπεια το υψηλό κόστος αντλήσεως του νερού, άρα και του κόστους των παραγόμενων προϊόντων. Ενώ ελλοχεύει και ο κίνδυνος μελλοντικά να εισρεύσει θαλασσινό νερό προς τα υπόγεια στρώματα του κάμπου της Θεσσαλίας και με την άντληση αυτού να καταστραφούν επιφανειακές γόνιμες εκτάσεις. Θέμα που αφορά και τους περιβαλλοντολόγους, οι οποίοι ως γνωστόν, εναντιώνονται στην κατασκευή του γιγάντιου αυτού έργου μεταφοράς νερού από τον Αχελώο προς τη Θεσσαλία.

-Τελευταία μάλιστα το έργο κατηγο-

πορεί να μηδενισθεί με αοριστολογίες, όταν υπάρχουν τόμοι μελετών από ειδικούς επιστήμονες. Είναι δε απορία άξιο γιατί ανταρδούν και οικολόγοι όταν σε γειτονική περιοχή λειτουργεί από ετών παρόμοιο έργο [η τεχνητή λίμνη Πλαστήρα], που ωφελεί όχι μόνο την περιοχή της Καρδίτσας αλλά και ολόκληρη την χώρα. Ιδιαίτερα στον τομέα του Τουρισμού, αλλά και της άρδευσης, ύδρευσης και ενέργειας.

-Όσον αφορά δε στην άποψη ότι οι ανάγκες σε νερό της Θεσσαλίας μπορούν να καλυφθούν με μικροέργα, νομίζω είναι λανθασμένες. Πρώτον γιατί δεν υπάρχουν τέτοιες εκτάσεις προς διάθεση για Ταμιευτήρες κλπ. Και δεύτερον γιατί και αν υπήρχαν, το κόστος αυτών σαν σύνολο, θα ήταν πολύ μεγαλύτερο του έργου του Αχελώου. Πολύ περισσότερο δε τώρα που έχουν γίνει τα 7/10 του τελευταίου. Αλλά ούτε και η λύση του προβλήματος με μείωση της σπατάλης νερού ευσταθεί. Γιατί και σήμερα στις περισσότερες αρδευόμενες εκτάσεις της Θεσσαλίας εφαρμόζονται από ετών, συστήματα εξοικονόμησης νερού, όπως σταγόνες ή μικρομπέκ. Αλλά το πρόβλημα συνεχίζεται. Με τον Πηνειό χωρίς νερό το καλοκαίρι και με εκβαθύνσεις γεωτρήσεων.

Τέλος, έχοντας υπόψη τη σημερινή οικονομική κατάσταση, προφανώς είναι

περιβάλλον η Πολιτεία χρηματοδοτεί κάθε χρόνο τους γεωργούς με ειδικά προγράμματα για τη μείωση της νιτρορύπανσης. Ενώ δεν αποκλείονται στο μέλλον και κίνδυνοι μόλυνσης του νερού των γεωτρήσεων από ανεξέλεγκτες χωματερές ή από κακή χρήση γεωργικών φαρμάκων και ζιζανιοκτόνων.

Για να αποφευχθούν επομένως οι ανωτέρω κίνδυνοι και να διασφαλισθεί ότι θα υπάρξει επάρκεια νερού και στο μέλλον, και μάλιστα καλύτερου ποιοτικά, με λιγότερα άλατα και πιο εύγεστο, υπάρχει κατά τη γνώμη μας, όπως και παλαιότερα αναφέραμε σε σχετικό άρθρο μας στην ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ [11-1-2010], ένας και μόνο τρόπος. Η μεταφορά νερού από τον Άνω Ρού του Αχελώου. Ένα έργο που ξεκίνησε εδώ και 32 χρόνια, με πολύ ενθουσιασμό με βασικό στόχο τότε την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών της Θεσσαλίας, αλλά και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ο στόχος για ύδρευση φαινόταν τριτεύων. Εξ άλλου είναι γνωστό ότι η Λάρισα από τα παλαιά ακόμη χρόνια υδρευόταν από τα νερά του Πηνειού, όπως και άλλοι οικισμοί κατά μήκος αυτού. Ήρθε όμως ένα καλοκαίρι [1990] που ο Πηνειός στέρρευσε λόγω ξηρασίας αλλά και αρδεύσεων στις ανάντι γεωργικές περιο-

-ΑΣ εξετάσουμε λοιπόν ποιο θα είναι το κόστος ενός έργου ύδρευσης της Θεσσαλίας όταν προχωρήσει το ημιτελές έργο Εκτροπής του Αχελώου, που σταμάτησε εδώ και χρόνια. Η σήραγγα μεταφοράς νερού από Ταμειυτήρα της Συκιάς μέχρι τη Δρακότρυπα, μήκους 18 χλμ., έχει ήδη διανοιγεί. Εφ' όσον τελικά ολοκληρωθούν τα έργα σε Μεσοχώρα και Συκιά [όπου η ΔΕΗ χάνει αδικαιολογητάς 25 εκ. ευρώ κάθε χρόνο λόγω καθυστερήσεων] και κατασκευασθούν οι Ταμειυτήρες στο Μουζάκι και Μαυρομμάτι, ένα μέρος των νερών τους, ημπορεί κατά την άποψή μας, να διοχετευθεί μέσω δύο μεταλλικών αγωγών προς τα χαμηλότερα εδάφη του Θεσσαλικού κάμπου για να καλύψουν τις ανάγκες ύδρευσης όλων των πόλεων και χωριών του αυτού. Και μάλιστα δια της βαρύτητας. Χωρίς δηλαδή τη χρήση αντλιοστασίων και σπατάλη ενέργειας. Ο ένας με κατεύθυνση προς Λάρισα, μέσω της περιοχής Τρικάλων, και ο άλλος προς Βόλο, μέσω των περιοχών Φαρσάλων και Αλμυρού. Ενώ κατά τη διαδρομή τους θα συνδεθούν με όλα τα λειτουργούντα ήδη δίκτυα των ΔΕΥΑ που υδρεύουν σήμερα πόλεις και χωριά. Ο πρώτος των αγωγών μήκους περίπου 60 χλμ, θα συνδεθεί όταν φθάσει στην

νερό ανά κάτοικο ημερησίως], η διάμετρος αυτών των αγωγών υπολογίζεται σε 90 και 80 εκ. αντιστοίχως. Αυτό σημαίνει ότι το συνολικό κόστος αγοράς και εγκατάστασης των δύο αγωγών [ολικού μήκους 170 χλμ.] θα είναι περίπου 10πλάσιο του αγωγού Λάρισας -Πλατανοουλής που εγκαταστάθηκε πριν μία 20-ετία, και υπολογίσθηκε τότε σε 937.825.043 δρχ., ήτοι 30 εκατ. ευρώ περίπου. Ποσό δηλαδή που αντιστοιχεί σε 50 ευρώ ανά κάτοικο της Θεσσαλίας. Αλλά και διπλάσιο να είναι το κόστος αυτών των αγωγών που θα τροφοδοτούν με νερό του βουνού όλα τα λειτουργούντα σήμερα δίκτυα των κατά τόπους ΔΕΥΑ των 4 νομών της Θεσσαλίας, το όφελος θα είναι τεράστιο. Γιατί οι κάτοικοί της θα εξασφαλίσουν για τους ίδιους αλλά και για τις επόμενες γενεές νερό υγιεινό, με λιγότερα άλατα, με καλύτερη γεύση και σίγουρα με λιγότερους κινδύνους έναντι του νερού των γεωτρήσεων που πίνουμε, πολλές των οποίων κάποια ημέρα πιθανώς θα αχρηστευθούν.

Η υλοποίηση όμως του παραπάνω έργου ύδρευσης προϋποθέτει βέβαια τη συνέχιση του έργου εκτροπής του Άνω Ρού του Αχελώου. Το οποίο έχει σταματήσει όχι μόνον λόγω της οικο-

ρείται ως 'Φαραωνικό', κάτι σαν άχρηστο δηλαδή, επειδή είναι πολύ μεγάλο. Αλλά και το έργο που υδρεύει σήμερα την Αθήνα από τεχνητή λίμνη 200 χιλιομέτρα μακριά Φαραωνικό είναι. Αλλά σωτήριο για την Αθήνα. Αντιθέτως όταν ξεκινούσε το έργο του Αχελώου πριν 32 χρόνια χαρακτηρίζονταν ως «ο Γιγαντας» που θα ξυπνούσε τη Θεσσαλία. Πού λοιπόν βρίσκεται η αλήθεια; Είναι άχρηστο έργο ή αναγκαίο και χρήσιμο. Γιατί η ακραία αυτή πολιτική αντιπαράθεση; Δεν νομίζω ότι τα έργα του Κράτους πρέπει να συνδέονται με ιδεολογίες ή ιδεοληψίες πολιτικών κομμάτων. Γιατί τότε γίνονται κήρυκες αυτών των ακραίων θέσεων και άνθρωποι με παντελή άγνοια. Πιστεύω ότι κάθε έργο, ακόμη και το μικρότερο, στηρίζεται σε μελέτη και έρευνα πληθώρας ειδικών επιστημόνων που διαθέτουν τα αρμόδια Υπουργεία. Αν τυχόν δε υπάρχουν αμφιβολίες για τη χρησιμότητα και την τεχνοοικονομική πληρότητα ενός έργου, αυτές οι αμφισβητήσεις πρέπει να προβάλλονται πριν αυτό ξεκινήσει και όχι ύστερα από 32 χρόνια και αφού έχουν δαπανηθεί εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Το έργο του Αχελώου που είναι σύνθετο [Γεωργικό, Ενεργειακό, Υδρευτικό, αλλά και Περιβαλλοντικό] δεν ημ-

δύσκολο να συνεχισθεί προς το παρόν το όλο έργο του Αχελώου. Είναι όμως αναγκαίο και επείγον να προχωρήσουν άμεσα.1] τα έργα της Μεσοχώρας και Συκιάς, για να λειτουργήσουν το δυνατόν συντομότερα τα αντίστοιχα υδροηλεκτρικά εργοστάσια της ΔΕΗ ώστε να μην χάνονται δεκάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο, ενώ θα βοηθήσουν και στην ισορροπία του ενεργειακού συστήματος της χώρας. Είναι έργα που υποσχέθηκαν πρόσφατα αρμόδιοι υπουργοί ότι θα προχωρήσουν άμεσα. Ίδωμεν. Γιατί έχουν κολλήσει επί 15-ετιών. Και 2] το έργο επέκτασης της επένδυσης της σήραγγας προς τη Δρακότρυπα που έχει διανοιχθεί πλήρως αλλά επενδύθηκε μερικώς. Γιατί αν καταρρεύσει έστω και μικρό μέρος αυτής υπάρχει κίνδυνος να αχρηστευθεί ολόκληρη. Από τη στιγμή που δαπανήθηκαν τεράστια ποσά για τη διάνοιξη της κανείς νομίζω δεν έχει το δικαίωμα να την εγκαταλείψει και να σβήσει την ελπίδα για μελλοντική χρήση της προς Ύδρευση και Αρδευση της Θεσσαλίας.

*** Ο Ιπποκράτης Εξάρχου είναι Γεωπόνος του Α.Π.Θ. μετεκπαιδευθείς εις Η.Π.Α. και Ιταλία σε θέματα Αρδεύσεων και Εγγείων Βελτιώσεων**